

Stavanger Kommune
V/ordfører Leif Johan Sevland
Haakon VII's gt 11
4005 Stavanger

Stavanger 30.06. 2008

Naturvernforbundet frarår ekspropriasjon av Lierdal gård

Naturvernforbundet i Rogaland vil sterkt frarå at det blir fremmet sak for å ekspropriere Leirdal gård på Tasta.

Vi viser i den forbindelse til oppslag i media om at Stavanger kommune ved prosjekt Friområde vil fremme ekspropriasjonssak for erverv av Lierdal Gård.

Naturvernforbundet har tidligere uttalt følgende om området:

"Lierdal inngår i et landskapsrom som på mange måter er unikt i Stavanger. Få steder, om noen, er det mulig å oppleve et gammelt jordbrukslandskap slik det så ut på 1950-60 tallet. Mekanisering og modernisering av jordbruket nådde aldri til denne delen av Tasta og derfor er de fleste gamle kultursporene intakt, i form av bygninger, steingarder, drifteveier og grasenger. Det er også svært få boliger i området. Dermed framstår Lierdal og arealene sørover i retning Byhaugen som det best bevarte gamle kulturlandskapet i Stavanger."

Bevaring av naturmangfold

Naturmangfoldet i Stavanger-regionen er helt avhengig av at gammelt kulturlandskap blir holdt i hevd gjennom tradisjonell skjøtsel med beiting og slått. Dessverre er dette i ferd med å forsvinne de fleste steder. En rekke arter som enten er rødlistet, eller på vei til å bli rødlistet er avhengig av slik skjøtsel. Det gjelder blant andre rødlisteartene vipe, sanglerke, stær, storspove og tyrkerdue. De tre sistnevnte hekker i området ved Lierdal og det er godt håp om at vipe og sanglerke kan etablere seg når en større del av kulturlandskapet blir gjenåpnet. I området er videre to livskraftige biotoper for rødlistearten liten salamander. Låvesvale er ikke rødlistet, men arten har hatt stor tilbakegang over lengre tid. I Lierdal er det en stor og livskraftig koloni låvesvale.

Eieren av Lierdal, Henning Stokke, har kommet godt i gang med å restaurere det gamle kulturlandskapet på eiendommen. Flere av beitemarkene er ryddet for krattskog, og sauer har begynt å beite. Tiltakene er ledd i en skjøtselsplan som omfatter bevaring av biologisk mangfold, kulturminner og tilrettelegging for allmenn ferdsel. Planen er knyttet til konsesjonsvilkårene som gjelder for eiendommen og er i samsvar med gjeldende reguleringsplan. Naturvernforbundet har sammen med flere andre bidratt i arbeidet med skjøtselplanen, som etter vår oppfatning er den grundigste og mest helhetlige skjøtselsplanen vi kjenner fra Stavanger.

Det er derfor helt avgjørende at nåværende skjøtsel og tradisjonell jordbruksdrift på Lierdal blir videreført i henhold til skjøtselplanen. Naturvernforbundet frykter at en ekspropriasjon av Lierdal vil føre til at skjøtsels- og restaureringsaktivitetene blir avviklet. Vi kan ikke se at kommunen har økonomi og kompetanse til å drive et omfattende skjøtselsarbeid inkludert husdyrhold. Derfor er vi redd at det store natur- og kulturverdiene i området vil gå tapt og at byens befolkning vil miste et unikt og opplevelsesrikt kulturlandskap. Naturvernforbundet vil på det sterkeste frarå at ekspropriasjon av Lierdal blir gjennomført.

Verneverdig kulturmiljø

Vi viser i denne sammenheng til "Grønn Plan" – Kommunedelplan for de nære turområder, vedtatt i 1992, som ligger til grunn for en rekke reguleringsplaner knyttet til grøntområdene i byen. Planen vektlegger kultur- og naturverdiene i områdene omkring Lierdal og anbefaler at jordbrukskarakteren i grøntdraget skal opprettholdes. Planen utpeker selve Lierdalgården til å være et satsningsområde for bevaring av kulturlandskap. Gjeldende reguleringsplan har følgende egne bestemmelser om skjøtselplan, beiting og kulturlandskap.

Det kan derfor ikke være tvil om at bevaring av kulturlandskapet på Lierdal hvor bebyggelse, gårdstun, veger, steingarder og beitemarker utgjør et helhetlig kulturmiljø, bør være en prioritert oppgave. Stavanger kommune har et spesielt ansvar for å sikre at kulturminner og kulturmiljøer bevares som en del av vår identitet og kulturarv. Naturvernforbundet mener at kulturmiljøet i Lierdal er unikt i Stavanger og at området er blant de siste gjenværende jordbruksområdene i kommunen med rike og varierte kulturspor fra det historiske jordbruket.

Naturvernforbundet har foreslått Lierdal og de kommunale eiendommene i området vernet i forbindelse med revisjon av Stavanger kommunes kulturminneplan. Vi registrerer med glede at Lierdal ligger inne i planen og at kulturlandskap skal med som et eget tema. Vi forventer at en eventuell ekspropiasjonssak ikke fremmes før kulturminneplanen er behandlet og vedtatt.

Samarbeid om skjøtsel

Stavanger har i likhet med alle andre kommuner i landet ansvar for å følge opp Stortingets mål om at tapet av biologisk mangfold skal stanses innen 2010. Det betyr at leveområdene til arter som er truet av utryddelse må sikres mot forringelse og ødeleggelse.

Stavanger var ved kommunesammenslåingen i 1965 Jærens største landbrukskommune. Siden den gang har et mer enn en tredjedel av jordbruksarealene blitt bygd ned. Arter som er uløselig knyttet til jordbrukslandskapet har hatt en sterk tilbakegang i samme periode. Det skyldes ikke bare tapet av arealer, men også en omfattende kultivering som fører til tap av biologisk mangfold. Å bevare og å skjøtte Lierdal vil derfor være et særs viktig bidrag for å ta vare på verdifullt biologisk mangfold i kommunen. Få om noen andre steder i Stavanger finnes det et større naturmangfold samlet på ett sted; ugjødsla naturbeitemark, dammer, myr og kystlynghei. Å bevare dette landskapet og dermed sikre leveområdene for truede arter forutsetter en omfattende skjøtsel og bruk som etter vår oppfatning best kan ivaretas av en motivert og kompetent grunneier.

Dessverre er det slik at flere eiendommer i kommunalt eie som ligger i kort avstand fra Lierdalgården er i ferd med å gro helt igjen. Dette gjelder også særlig verdifull kystlynghei, som er i ferd med å forsvinne helt i Stavanger. Naturvernforbundet er svært opptatt av at disse områdene ryddes og at beiting gjenopptas. Naturvernforbundet mener at slik skjøtsel best kan finne sted gjennom et samarbeid mellom kommunen, grunneier på Lierdal, Naturvernforbundet og frivillige. Naturvernforbundet har derfor bidratt til å utforme en plan for rydding og skjøtsel av de kommunale arealene som grenser til Lierdalgården.

Spesialområde vern

Naturvernforbundet er i prinsippet enig i at regulerte friområder og områder regulert for vern bør eies av det offentlige. Dette er særlig viktig i områder der grunneier ikke har interesse av å drive områdene i samsvar med reguleringsformålet. Men regelen har viktig unntak, og Lierdal er slikt unntak. Grunneier Henning Stokke har gjennom flere år vist at han ønsker å forvalte Lierdal helt i samsvar med kommunale mål og vedtak. Stokke har lagt ned betydelige investeringer og stor egeninnsats og han har mobilisert naboer og frivillige i arbeidet med å restaurere kulturlandskapet. Denne innsatsen bør verdsettes og ikke motarbeides. Dersom Stavanger

kommune ønsker å gjøre den samme jobben sjøl, vil det medføre store kostnader. Naturvernforbundet forventer at kostnadene ved kommunal skjøtsel av Lierdal og de kommunale eiendommene i områdene blir konkretisert i forbindelse med en eventuell ekspropiasjonssak.

Lierdal er i dag regulert som friområde. Naturvernforbundet har foreslått at Lierdal og det øvrige gamle kulturlandskapet i området blir regulert som spesialområde kulturmiljø og naturvern. Henning Stokke har uttrykt støtte til en slik båndlegging av eiendommen med de krav til oppfølging som dette innebærer. Stavanger kommune kan når som helst gjennomføre ekspropiasjon om reguleringsformålet ikke blir ivaretatt på en tilfredsstillende måte. .

Naturvernforbundet i Rogaland vil med dette sterkt frarå at Lierdal blir ekspropriert. Vi vil i stedet tilrå at Lierdal og de tilgrensende kommunale arealene blir båndlagt som spesialområde kulturmiljø og naturvern.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet i Rogaland

Eirin Haneberg Weyrauch
Styreleder

Erik Thoring
Daglig leder

Gjenpart til:

Stavanger kommune, kultur og byutvikling
Stavanger kommune, miljø og utbygging
Fylkesmannens miljøvernavdeling
Rogaland fylkeskommune, regionalplanavd. og kulturseksjon
Direktoratet for naturforvaltning
Norges Naturvernforbund